

החלטה לפי סעיף 14 לחוק התחרות הכלכלית, התשמ"ח-1988
בדבר מתן פטור בתנאים מאישור הסדר כובל בין בנק
הפועלים בע"מ, בנק לאומי לישראל בע"מ, בנק דיסקונט לישראל
בע"מ, בנק מזרחי טפחות בע"מ, הבנק הבינלאומי הראשון בע"מ,
בנק ירושלים בע"מ, בנק יהב לעובדי מדינה בע"מ, וואן זירו הבנק
הדיגיטלי בע"מ, כספונט בע"מ, א.ט.מ.ס מטריקס בע"מ

לפני בקשה למתן פטור לפי סעיף 14 לחוק התחרות הכלכלית, התשמ"ח-1988 (להלן חוק התחרות), להסדר בין בנק הפועלים בע"מ, בנק לאומי לישראל בע"מ, בנק דיסקונט לישראל בע"מ, בנק מזרחי טפחות בע"מ, הבנק הבינלאומי הראשון בע"מ, בנק ירושלים בע"מ, בנק יהב לעובדי מדינה בע"מ (להלן הבנקים), וואן זירו הבנק הדיגיטלי בע"מ, כספונט בע"מ, א.ט.מ.ס מטריקס בע"מ (להלן בהתאמה וואן זירו, כספונט, אטמס מטריקס; להלן יחד הצדדים); שעניינו הסכמה הדדית לשימוש של לקוחות שמחזיקים כרטיס חיוב שהונפק בידי צד להסכם במכשירים אוטומטיים למשיכת מזומנים (להלן מכשירי ATM) של הצדדים האחרים; בין היתר, ההסדר מסדיר את הפן התפעולי של פעילות זו וקובע את גובה העמלה שתועבר בין הצדדים בגין השימוש במכשירי ה-ATM (להלן ההסדר או הסכם ההכרה ההדדית).

החלטת הפטור האחרונה בעניין הסכם ההכרה ההדדית ניתנה בתנאים ביום 30.7.2018 (להלן החלטת הפטור הקודמת).² קדמו לה ארבע החלטות פטור שניתנו בעניין.³

¹ כיום צד יכול להצטרף להסכם גם אם הוא רק מנפיק כרטיסים ואינו מפעיל מכשירים או רק מפעיל מכשירי ATM ואינו מנפיק.

² החלטה בדבר מתן פטור בתנאים מאישור הסדר כובל בין: בנק לאומי לישראל בע"מ, בנק הפועלים בע"מ, בנק דיסקונט לישראל בע"מ, הבנק הבינלאומי הראשון בע"מ, בנק מזרחי טפחות בע"מ, בנק ירושלים בע"מ, בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ (30.7.20218) רשות התחרות 501554.

³ להשלמת התמונה יצוין, כי ארבע ההחלטות הראשונות שניתנו בעניין הסכם ההכרה ההדדית ניתנו במסגרת הפטור להחזקה משותפת של מספר תאגידים בנקאיים בחברת שירותי בנק אוטומטיים בע"מ (להלן שב"א), ואילו החלטת הפטור הקודמת ניתנה ביחס להסכם ההכרה ההדדית בלבד, מהטעמים שפורטו בהחלטה האמורה.

כאמור, מטרתו של הסכם ההכרה ההדדית היא לאפשר ללקוחות שמחזיקים כרטיס חיוב שהונפק בידי מי מהצדדים להסדר למשוך מזומן דרך כלל מכשירי ה-ATM של יתר הצדדים, בין אם הם בבעלות הבנק שבו מתנהל חשבון התשלום של הלקוח ובין אם הם בבעלות בנקים אחרים או גופים חוץ-בנקאיים. על-מנת לאפשר זאת נדרשת הכרה של כל מנפיק במכשירי ה-ATM של כלל המתפעלים מצד אחד, ושל כל מתפעל מכשירי ATM בכרטיסי החיוב שמונפקים על-ידי כלל המנפיקים מהצד השני. כמו כן, נדרש לקבוע את הכללים בהם תבוצע הפעילות.

בנוסף, נדרש חיבור טכנולוגי בין כלל הצדדים, וזאת בשני מישורים. הראשון, לצורך קבלת אישור בזמן ביצוע פעולת משיכת מזומן, מהבנק בו מתנהל החשבון למתפעל מכשיר ה-ATM (להלן מיתוג ATM). אישור זה ניתן כיום באמצעות מתג ה-ATM שמתופעל על ידי חברת שב"א. השני, לצורך העברת המידע והכספים בין הצדדים (להלן סליקת ATM). סליקת ATM מתבצעת כיום, על-פי הוראות הסכם ההכרה ההדדית, בחיבור בילטרלי בין כל שני צדדים להסדר.

בהחלטת הפטור הקודמת נקבעו תנאים שנועדו, בין היתר, לחייב את הצדדים להסדר לספק שירותי סליקת ATM לכל גוף שיצטרף להסכם, וכן להתקשר בהסכם לשימוש במכשירי ATM עם כל גוף, על-מנת להקל על פעילותם של גופים נוספים בתחום. עוד נקבע, כי ככל ששב"א תקים מערכת מרכזית לסליקת ATM, כללים אלו לא יהיו בתוקף כלפי מנפיקים ומפעילי מכשירי ATM שבאפשרותם לעשות שימוש בממשק הסליקה לצורך פעילותם; והכל מהטעמים שפורטו בהחלטת הפטור הקודמת. יודגש, כי החלטת הפטור נקטה במינוח "באפשרותם" לעשות שימוש בממשק הסליקה, ומשכך תחולת התנאים קשורה קשר ישיר לאפשרות המעשית שקיימת לגופים כאמור לבצע את ההתממשקות הישירה מול שב"א, ולא די בקיומה של זכות שהיא "על הנייר" בלבד.

הסכם ההכרה ההדדית הוא הסכם שנחתם לראשונה בשנת 1984. במקור היה הסכם שבו השתתפו חלק מהבנקים ובהמשך הצטרפו להסדר בנקים נוספים. ביום 25.3.2020 נחתם הסכם חדש ובו יושמו התנאים שהוטלו בהחלטת הפטור האחרונה.⁴ יישום תנאי הפטור

⁴ בהחלטת הפטור הקודמת, נקבעו גם תנאים שתכליתם לאפשר גישה חופשית בתנאים שוויוניים (open access) להסכם ההכרה ההדדית, לכל מנפיק ולכל מתפעל מכשירי ATM, בזמן סביר ובעלות סבירה.

אפשר הצטרפות של גופים נוספים להסכם ההכרה ההדדית. להסדר המונח בפניי הצטרף וואן זירו כמצטרף ישיר (כמנפיק בלבד), ובנוסף הצטרפו כמשתתפים עקיפים החברות החוץ-בנקאיות כספונט ואטמס מטריקס (כמתפעלות מכשירי ATM בלבד).

במהלך השבועות האחרונים ובסמוך למתן החלטתי זו, שב"א עדכנה כי החלה בהפעלת מערכת התחשבנות וסליקת ATM מרכזית, באופן שלכאורה צפוי לייתר את הצורך בהתקשרות בילטראלית בין הצדדים לצורך פעילות סליקת ATM.

תחילת פעילותה של מערכת סליקת ATM מרכזית בימים אלו מהווה שינוי משמעותי שעשוי להשפיע גם על בחינת ההסדר שבפניי והתנאים הנכונים להתנות בהם את הפטור. לפיכך, החלטתי להאריך את החלטת הפטור הקודמת, על תנאיה, לתקופה נוספת של שנה, שלאחריהם תיבחן בקשת הפטור בהתאם להשלכות שינוי זה.

על כן, לאחר שנועצתי בוועדה לפטורים ומיזוגים, ובהתאם לסמכות הנתונה לי בסעיף 14 לחוק התחרות, החלטתי להאריך את תוקף החלטת הפטור הקודמת על כל תנאיה, וזאת למשך שנה מהיום, קרי עד ליום 30.7.2024.

מיכל כהן

הממונה על התחרות

ח' אב תשפ"ג

26 יולי 2023